

ČT 2, 28.7.2009

Pracant rekordman

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Kdybych vám ten následující příběh jen vyprávěl, pravděpodobně byste řekli, že musí jít o kýčovitý americký film. Ve skutečnosti jde ale docela o originální způsob, jak si v průběhu krize najít práci. Sedmadvacetiletý Američan se rozhodl, že za 50 týdnů vystřídá v 50 amerických státech 50 povolání. Jeho závazek se teď blíží do finíše, bude to v září, pak vydá knihu a pak samozřejmě práva na svůj příběh prodá Hollywoodu.

Bohumil VOSTAL, redaktor

Ekonom obvykle kuchaře nedělá, pro sedmadvacetiletého Daniela je to ale výhra v loterii. Má konečně práci, kterou nemohl dlouho najít. I když za své studium dal 150 tisíc dolarů, tak ho na 40 přijímacích pohovorech nevzali.

Daniel SEDDIQUI, ekonom, výstřední uchazeč o práci

Slovo odmítnut by se mělo stát mým druhým jménem.

Bohumil VOSTAL, redaktor

A tak se rozhodl, že vezme jakoukoliv práci. Za 50 týdnů v 50 státech vymění 50 míst.

Daniel SEDDIQUI, ekonom, výstřední uchazeč o práci

Prostě mě to napadlo, neměl jsem vůbec co ztratit.

Bohumil VOSTAL, redaktor

A naopak získal. Dělal v autoopravně, hlasatele počasí, výrobce sýrů, fotbalového trenéra i řezníka. Na odmítnutí si zvykl. Slyšel ho už víc než pět tisíckrát.

Daniel SEDDIQUI, ekonom, výstřední uchazeč o práci

Vybírám si zaměstnání, která odráží kulturu a hospodářství jednotlivých amerických států. Není to náhodné.

Bohumil VOSTAL, redaktor

Když sdělil svému otci, co má za plán, myslel si, že se zbláznil. Teď ale Daniel prožívá americký sen, chystá knihu, prodal práva Hollywoodu a plánuje i podobnou reality show v Evropě. Na nezájem dívek si taky stěžovat nemůže.

Daniel SEDDIQUI, ekonom, výstřední uchazeč o práci

Dokonce jsem pracoval i jako model v Severní Karolíně.

Bohumil VOSTAL, redaktor

Jeho příběh odráží realitu mnoha Američanů. Dali celé jmění za studium v oborech, které byly před hospodářskou krizí zlatým dolem. Teď ale nezavadí o místo. Daniel jim vzkazuje, co se naučil v Minnesotě. Když máš v životě potíže a právě řídíš auto, stáhni okénko a řekni si, život je fajn. Bohumil Vostal, Česká televize.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

No, a v Řeži je připraven ekonom Daniel MÜNICH z institutu CERGE, dobrý večer, Danieli.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Dobrý večer.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

To je recept, stáhnout si okýnko v průběhu krize u auta a bude vám fajn, takhle to funguje?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak ten příběh, který jsme slyšeli, je spíše do knihy, Guinnessovy knihy rekordů, než z reálného života naprosté většiny lidí jak v Čechách, tak v Americe, takže je to zábavné, ale žádnou radu na to samozřejmě dobrou nedá.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

No, ale na druhou stranu, ten příběh je samozřejmě trochu šílený, ale má některé zajímavé momenty, Spojené státy mají v současné době nejvyšší nezaměstnanost za posledních 26 let. A on přesto práci vždycky nakonec našel, takže není to tak trochu návod?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, určitě práci je potřeba hledat a práce je všude spousta, řada lidí ale ne každou práci přijme a řada pracovních míst je nabízena za mzdu a podmínky, které nejsou schopny nahradit podmínky, které lidem garantuje stát i bez práce.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

No, a jak je to v Česku, už nastal čas na podobné extrémní způsoby, anebo spíš na to, aby se snížily nějaké vlastní nároky na práci, ať už finanční, nebo jakékoliv jiné?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak možná ten příklad Spojených států a Čech je zajímavý, Spojené státy mají velice flexibilní trh práce a to znamená, že nezaměstnanost tam vylítne vždy velice rychle nahoru, ale potom stejně rychle padá dolů, zatímco v Evropě, včetně České republiky, nezaměstnanost roste i v době ekonomického propadu pomalu, ale o to déle a potom velice dlouho trvá, než klesne dolů. Můžeme si vzpomenout na konec 90. let, počátek nebo finanční krizi v České republice. Nezaměstnanost dlouhodobě rostla a trvalo hodně, hodně dlouho, až vlastně do roku 2004, než začala klesat a několik let potom klesala až na tu, těch 5 procent.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Máte představu, jak vysoko leží podle vašeho názoru nějaká možná praktická nebo imaginární hranice nebo výška nezaměstnanosti v Česku, která by už opravdu byla problémem?

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, ekonomové pracují s pojmem, který říká, přirozená míra nezaměstnanosti, to znamená, je to míra, kdy lidé přirozeně mění práci a občas někdo nějakou dobu je nezaměstnaný a ta míra v České republice je odhadována někde kolem 5, 4 procent, ve Spojených státech je nižší, ale vy jste se ptal přesně na ten druhý opak, jak vysoká míra nezaměstnanosti už je problémem. Otázka, pro koho, nezaměstnanost pro jednoho člověka je problémem vždy, ať je jakákoliv, jestli je v zemi deseti nebo dvacetiprocentní, problémem pro státní rozpočet a pro stát samozřejmě roste s tím, jak roste nezaměstnanost a výdaje s tím spojené. Desetiprocentní nezaměstnanost byla rekordní před několika lety a my, zdaleka ještě nejsme na deseti procentech, takže ještě jsme velice daleko od něčeho, čemu bychom mohli říkat velice problémová situace pro stát, ale samozřejmě pro ty lidi, kteří jsou nezaměstnaní, již dnes je to obrovský problém bez ohledu, jestli 10 nebo 20 procent.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Jak se podle vašeho názoru pod tlakem reálné ekonomické krize mění návyky, anebo chování lidí v Česku na pracovním trhu.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Tak, český trh práce funguje podobně jako ostatní trhy v tržních ekonomikách, v době recese nebo poklesu ekonomického lidé jsou ochotnější přijímat i hůře placenou práci. Je mnohem menší tlak na mzdy, odbory jsou mnohem povolnější, mnohem méně tlačí na růst mezd a závisí na tom, do jaké míry jsou schopni zaměstnavatelé a zaměstnanci se dohodnout na nějakých kompromisních podmínkách. Pokud samotné zákony jsou striktní a nutí zaměstnavatele držet zaměstnanost, potom je velký problém ke konci krize, kdy se zaměstnavatelům již nechce nikoho najímat znovu, protože je to velice riskantní.

Martin VESELOVSKÝ, moderátor

Tak, tolik Daniel Münich z institutu CERGE, díky za váš čas a za váš komentář, na shledanou.

Daniel MÜNICH, ekonom, CERGE-EI

Na shledanou.